

OOGSTEN

**BELEIDSPLAN
MUSEUM HOEKSCHER WAARD
HEINENOORD
2016-2019**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding: streekmuseum 'nieuwe stijl'	2
2. Maatschappelijke ontwikkelingen	3
3. Omgeving	4
4. SWOT-analyse	5
5. De missie, visie en doelstellingen	7
6. Aanpak	9
7. Collectie	11
8. Publiek	14
9. Educatie	14
10. Marketingmix	16
11. Organisatie en huisvesting	18
12. Financiën	20

1. Inleiding: streekmuseum 'nieuwe stijl'

In de periode 2011-2015 is veel gebeurd in en rond het Museum Hoeksche Waard. De beide monumentale museumgebouwen zijn gerestaureerd, vervolgens heringericht en in 2012 ('t Hof van Assendelft) en 2014 (boerderij Oost-Leeuwenstein) heropend. Al in 2014 mochten wij het beoogde aantal bezoekers ontvangen: een kleine 10.000!

De organisatie is flink veranderd. De personele bezetting is teruggegaan van 1,5 FTE naar 0,6 FTE. De directeur is nu nog de enige betaalde kracht. Daarentegen is de groep vrijwilligers gegroeid van ca. 80 naar 150 actieve vrijwillige medewerkers.

Al die vrijwilligers zorgen er nu gezamenlijk voor dat het museum draait, en hoe! Er worden regelmatig groepen rondgeleid, schoolklassen ontvangen, kinderfeestjes begeleid. Er zijn elk jaar diverse workshops, lezingen en speciale 'kijkjes achter de schermen'. Op het gebied van promotie (website, social media), genealogisch onderzoek en collectieregistratie zijn grote stappen gemaakt. De grote zorginstellingen van de Hoeksche Waard (Zorgwaard en Zonnebloem) zijn met tientallen groepen naar het museum toegekomen. In het kader van het jubileumjaar van HW Wonen zijn - onder meer - tientallen groepen 8 van basisscholen in de Hoeksche Waard naar het museum gebracht met bussen. Zij kregen een speciale museumles over 100 jaar wonen, opgesteld door onze educatiegroep in samenwerking met de woningcorporatie.

De locatie Heinenoord van de Bibliotheek Hoeksche Waard is bij ons gevestigd en de Stichting Archeologie Hoeksche Waard heeft met een deel van hun collectie in de 'archeologiekast' in 't Hof van Assendelft een vaste plek in ons museum gekregen.

De naamsbekendheid van het museum is met name dankzij Facebook, Twitter, de website en veelvuldige publiciteit in de lokale media (w.o. de maandelijkse column) flink gegroeid. Het heeft ons meerdere prijzen opgeleverd, zoals de Jong Monumentalent prijs 2014 en de Museum Ontdekking 2015.

De enige doelstelling uit het businessplan 2011-2015 die nog niet is afgerond, is de registratie als Erkend Museum. De aanvraag hiervoor zal nog in 2015 gedaan worden, wat betekent dat het keurmerk Erkend Museum naar verwachting in 2016 toegekend zal worden. Daarmee wordt Museum Hoeksche Waard het eerste museum in de Hoeksche Waard met dit keurmerk.

Kortom, de afgelopen periode is de doorstart van dit museum voltooid, hebben we een streekmuseum 'nieuwe stijl' gerealiseerd en is de basis gelegd voor de toekomst van dit museum. De komende jaren willen wij 'oogsten' wat in de voorgaande jaren 'gezaaid' is, om maar in agrarische termen te spreken.

Het museum heeft de ambitie om haar knooppuntfunctie te vergroten tot een belangrijke 'hub' binnen de culturele infrastructuur van de Zuid-Hollandse Delta. Dit wil het museum bereiken door het uitbreiden van de *toegankelijkheid* van de collectie, door nog meer *aansluiting* te maken bij andere organisaties, bedrijven en instellingen op zowel cultureel, toeristisch als maatschappelijk vlak en door het *versterken* van de organisatie en financiën.

Dit beleidsplan beschrijft de missie, visie en doelstelling van de organisatie en de aanpak van die doelstellingen. In het plan wordt expliciet aandacht besteed aan de doelgroepen waarop het museum zich richt, de collectie en de promotionele activiteiten die zullen worden ontplooid. Maar eerst gaan wij kort in op de ontwikkelingen in onze omgeving en geven een SWOT-analyse van het museum.

2. Maatschappelijke ontwikkelingen

De vergrijzing in Nederland en in de Hoeksche Waard neemt toe. Steeds meer mensen hebben meer tijd te besteden. Dat biedt ook voor de komende jaren kansen voor het museum. Het aantal bezoekers aan musea in Nederland is dan ook gestegen de afgelopen jaren, hoewel dat vooral voor rekening van de grote musea komt. Musea tot 10.000 bezoekers per jaar kenden een lichte daling in het aantal bezoekers sinds 2011.¹

Jaren van financiële crisis hebben tot kleinere budgetten geleid, vooral bij overheden, scholen en bedrijven. Inmiddels trekt de economie weer aan. Aan de budgetten bij (lokale) overheden is daar nog niet direct wat van te merken, maar bedrijven zullen wellicht de komende jaren weer meer geneigd zijn tot sponsoring of donaties aan musea. Grote fondsen, zoals bijvoorbeeld het Prins Bernhard Cultuur Fonds en het VSB Fonds zijn de financiële crisis goed doorgekomen en kunnen voor projecten en eenmalige investeringen een goede helpende hand blijven bieden.

In de Hoeksche Waard zal rond 2030 sprake zijn van een stilstand in de bevolkingsgroei of zelfs krimp. Dat lijkt nog ver weg, maar het aantrekken van bezoekers en gebruikers van buiten de Hoeksche Waard wordt alleen maar meer noodzakelijk om onze inkomsten op peil te houden. Tegelijkertijd is de Hoeksche Waard een aantrekkelijk toeristisch en recreatief

¹ <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/vrije-tijd-cultuur/publicaties/artikelen/archief/2015/grote-musea-winnen-slag-om-bezoekers.htm>

gebied gebleken, en moet die potentie verder worden uitgebouwd. De gemeente Binnenmaas werkt aan recreatieve verbindingen (fiets- en wandelroutes, varen over krekken). Met name op het gebied van waterverbindingen (wenselijke kreekverbindingen en toegankelijkheid haven Heinenoord voor de recreatieve vaart) is nog veel winst te behalen voor de Noordrand van de Hoeksche Waard.

De ontwikkelingen in communicatie technologie en de media gaan heel snel. Daarin liggen veel kansen voor het museum. Digitalisering maakt het mogelijk om de grote collectie, deels opgeslagen in depots, toch zichtbaar en raadpleegbaar te maken. Tegelijkertijd is digitalisering niet zaligmakend. Musea kunnen nog zulke prachtige multimediale presentaties maken, als de inhoud de bezoeker niet interesseert, komt hij/zij niet (terug) naar het museum.² Authenticiteit, rust en duiding worden steeds belangrijker. Het museum kan goed in die behoefte voorzien. Het museum als plek voor rust en ontmoeting.

3. Omgeving

Concurrentie op het vlak van cultuur en erfgoed(educatie)

Het Museum Hoeksche Waard onderscheidt zich inmiddels van de andere musea en erfgoedinstellingen (historische verenigingen) in grootte van collectie, gebouwen, vrijwilligersgroep, expositieruimte en bezoekersaantallen. Binnenkort hopen wij onze status als Erkend Museum toe te voegen aan dit rijtje van onderscheidende elementen. We weten grote thema-exposities te maken met bijpassende activiteiten daar omheen. Het gebruik van verschillende media en informatielagen in de expositie (naast 3d objecten, ook documentatie, film en fotomateriaal, en multimedia) wordt inmiddels niet alleen in Museum Hoeksche Waard toegepast, maar ook in het Landbouwmuseum en in 't Land van Strijen. De Bibliotheek Hoeksche Waard heeft onder meer taken op het gebied van erfgoed en educatie. Ook zij hebben een groter wordende maatschappelijke rol (ontmoetingsplek). Daardoor zijn er veel raakvlakken met het museum.

Cultuureducatie aan lagere en middelbare scholen wordt in vele vormen aangeboden, niet alleen door Museum Hoeksche Waard. To Be en Kunstgebouw zijn grote aanbieders van cultuureducatie aan scholen en zij komen vaak ook 'aan huis' lessen geven. Er is veel aanbod maar weinig tijd en budget voor de docenten. Het is daardoor lastig om als museum met regelmaat in het curriculum van de scholen opgenomen te worden. De kwaliteit van het aanbod in de Hoeksche Waard is onlangs in beeld gebracht (zie hiervoor www.cultuurhw.nl). Het is de uitdaging om het brede educatieve aanbod in de Hoeksche Waard goed te laten aansluiten op de scholen en omgekeerd: het moet voor scholen gemakkelijker gemaakt worden om voor het aanbod *in de eigen regio* te kiezen.

Concurrentie op het vlak van toerisme en recreatie

Museum Hoeksche Waard trekt met de combinatie van rondleidingen met kleinschalige horeca (koffiehoek) veel groepen aan: familiebijeenkomsten, excursies van bedrijven,

² Lees hier meer over in: <https://decorrespondent.nl/1975/Misschien-is-het-museum-van-de-toekomst-wel-een-buurthuis/65805025-d33b48f1>

verenigingen en clubs. Voor fietsers is het museum vooral 's zomers een aantrekkelijke tussenstop, door de combinatie van een historisch gebouwen-complex, tuinen met terras en de ligging langs fietsroutes door de Hoeksche Waard. Er zijn weinig tot geen horecagelegenheden in de buurt van het museum, behalve de plaatselijke snackbar. Concurrentie ondervindt het museum vooral van andere toeristische bestemmingen in de buurt, zoals het historisch centrum en de haven van Oud-Beijerland en het eiland Tiengemeten (dat door het landelijk opererende Natuurmonumenten goed op de kaart is gezet). Daarom zoekt het museum juist verbinding met die locaties middels arrangementen en uitwisseling van promotiemateriaal.

Samenwerking

Via het regelmatige H.I.B-overleg (Historie in de Bibliotheek) is er rechtstreeks contact met bibliotheek en historische verenigingen en worden diverse gezamenlijke activiteiten ontwikkeld, van lezing tot fietstocht.

Met de bij het museum inwonende bibliotheek Hoeksche Waard, vestiging Heinenoord, organiseren we gemiddeld twee grote activiteiten per jaar, variërend van concert tot lezing. In het dagelijks werk ondersteunen (de vrijwilligers van) beide organisaties elkaar. Samen met de Stichting Archeologie Hoeksche Waard is een vaste expositiekast ingericht en worden regelmatig lezingen of een kinderworkshop georganiseerd.

Tenminste één keer per jaar is er contact met de andere musea in de Hoeksche Waard: Museum 't Land van Strijen, Landbouw Museum Tiengemeten en het Rien Poortvliet Museum. Daarbij is het doel met name om elkaar op het gebied van promotie verder te helpen en onze activiteiten en thema's op elkaar af te stemmen.

Op toeristisch en recreatief vlak zijn verbanden aangegaan met organisatiebureau Meer Waard, de Molen van Goidschalxoord en bezoekerscentrum Klein Profijt, Hoeksche Waards Landschap (HWL), de VVV Oud-Beijerland en VVV Zuid-Holland-Zuid.

Regelmatig worden activiteiten georganiseerd samen met een andere organisatie, persoon of instelling, zoals een foto-expositie van de fotowerkgroep van het HWL of een hoedenworkshop o.l.v. Hoeden en Zo uit 's-Gravendeel.

Vriendenkring

De Stichting Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard kent 1516 leden en is een belangrijke partner van Museum Hoeksche Waard. Leden van de vriendenkring kunnen het museum gratis bezoeken en ontvangen vier keer per jaar het Bulletin met nieuws uit het museum en diverse historische en genealogische artikelen. Ook is er een jaarlijkse vriendendag.

Dankzij de financiële steun van de Vriendenkring konden onder meer de herinrichting van het museum, de glasvezelkabelverbinding tussen de beide museum panden en de bouw van een werkplaats bij 't Hof van Assendelft gerealiseerd worden. De Vriendenkring draagt expliciet niet bij aan de exploitatie van het museum (statutair vastgelegd), maar alleen aan eenmalige kosten.

De Vriendenkring heeft veel leden gekregen door de jaren heen. Grotendeels is dat vanwege het gratis gebruik van de studiezaal dat voor de leden een grote meerwaarde had. Nu steeds meer historische bronnen op internet raadpleegbaar zijn, valt die motivatie om lid te worden van de Vriendenkring steeds meer weg. Er zal naar een nieuwe constructie gezocht moeten worden om het aantrekkelijk te maken voor bezoekers om vriend te worden van het museum en zich voor langere tijd te binden aan het museum. Het museum zal de Stichting Vriendenkring hier graag bij helpen.

4. SWOT analyse

In het hier onderstaande schema worden de sterke en zwakke kanten van het museum anno 2015 op een rij gezet en wordt een overzicht gegeven van de kansen en bedreigingen.

<i>Sterktes</i>	<i>Kansen</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe stijl van streekmuseum inrichten; • Bijna gehele collectie doorzoekbaar in Adlib; • Draagvlak bij de bevolking en bedrijven; • Omvangrijke vriendenkring; • Omvangrijke gemotiveerde vrijwilligerskring; • Bezienswaardige gebouwen, collectie en erven met bijzondere ligging; • Kleinschalige horeca in eigen beheer; • Belangwekkend cultuurhistorisch documentatie- en kenniscentrum; • Genealogisch studiecentrum; • Bibliotheekvestiging in huis; • Fietsknooppunten vlakbij; • Elektrische oplaadpaal voor fietsen; • Busknooppunt Blaaksedijk dichtbij; • Niet ver van Rijksweg A29, Rotterdam en Dordrecht vandaan; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen van de informatietechnologie en presentatietechnieken; • Een groei in potentieel publiek (vooral ook in het segment 55+, en bedrijven t.b.v. partijen); • Een toenemende interesse in authenticiteit, ontmoeting en rust; • Meer samenwerking of fusie tussen de vijf gemeenten; • Meer toerisme en recreatie staat op de (politieke) agenda voor heel de HW; • Aantrekkende economie • Verkoop van de boerderij door HW Wonen (kans en bedreiging); • Aansluiting met jongere generaties mogelijk bij het aanvullen van collectie met voorwerpen van na 1950; • Cultuur- en erfgoededucatie krijgen vastere plek in schoolcurriculum; • Erkend Museum status (aanvraag 2015);

<i>Zwaktes</i>	<i>Bedreigingen</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende permanente depotruimte; • Kwetsbare positie door het aangewezen zijn op vrijwilligers i.v.m. continuïteit, motiveren, begeleiden, sturen; • Matig bereikbaar met openbaar vervoer; • Geen toegankelijke haven in Heinenoord (geen aanlegplaats Waterbus bijvoorbeeld); • Collectie bevat vrijwel geen voorwerpen van na 1950; • Klimaatbeheersing in 't Hof van Assendelft nog onvoldoende; 	<ul style="list-style-type: none"> • Een deel van de collectie gaat achteruit door gebrek aan goede depotruimte; • Concurrentie op de vrijetijdsmarkt; • Veel concurrentie in (cultureel) aanbod voor scholen; • Bezoekers en instanties stellen steeds hogere eisen die een hoge mate van professionaliteit en de bijbehorende middelen vereisen; • Nog te weinig naamsbekendheid van de Hoeksche Waard in omliggende regio's; • Krappe budgetten bij overheden en scholen; • Verkoop van de boerderij door HW Wonen (kans en bedreiging); • Kleiner wordende Vriendenkring;

5. De missie, visie en doelstellingen van het Museum Hoeksche Waard

Het Museum Hoeksche Waard bestaat uit:

- de collectie: een grote streekgebonden collectie van ruim 35000 objecten.
- de gebouwen: ambachtsherenhuis 't Hof van Assendelft en herenboerderij Oost-Leeuwenstein, beide rijksmonument, gerestaureerd, heringericht en recent heropend. De watertoren aan de Sluissendijk is eigendom van het museum maar niet toegankelijk.
- het cultuurhistorisch documentatiecentrum: alle Hoeksche Waardse familienamen, relevante historische bronnen en stamboomgegevens zijn hier te vinden.
- Een organisatie van 150 vrijwilligers en 1 directeur.

De missie van het museum luidt als volgt: het behouden, ontsluiten en presenteren van de cultuur- en streekhistorie van de Hoeksche Waard, toegankelijk voor een breed publiek en met een bovenregionale aantrekkingskracht.

Als visie is geformuleerd: Het Museum Hoeksche Waard is het culturele, recreatieve en educatieve knooppunt in de Hoeksche Waard met een rol in de culturele infrastructuur van de Zuid-Hollandse Delta en groeit uit tot een culturele 'hub' met het kaliber van een stadsmuseum.

Dit betekent dat het museum niet alleen de 'erfgoedbeheerder' van de Hoeksche Waard blijft, maar ook steeds meer andere functies zal uitoefenen op maatschappelijk en toeristisch vlak.

Als hoofd-doelstellingen volgen daaruit:

Algemeen:	- In 2016 Erkend Museum worden.- Onze rol als knooppunt vergroten.
Collectie:	- Het verbeteren van het beheer van de collectie.- Het zichtbaarder en gebruiksvriendelijker/
toegankelijker maken van onze deels opgeslagen
collectie.
Gebouwen:	De staat van onderhoud van de twee museumpanen houden op het niveau dat met de restauraties is bereikt.
Publiek:	-Per jaar gemiddeld 10.000 bezoekers cq. gebruikers van het museum trekken.-Vergroten naamsbekendheid ook buiten de regio Hoeksche Waard.
Bedrijfsvoering:	-Continuïteit en professionaliteit van onze vrijwilligersorganisatie ondersteunen en versterken.-Financiële stabiliteit houden.

6. Aanpak

Hieronder staat per hoofd-doelstelling kort en concreet beschreven hoe wij die denken te bereiken.

Algemeen

Erkend Museum worden in 2016. De aanvraag hiervoor gaat eind 2015 richting Stichting Museumregister Nederland.

Onze rol als knooppunt vergroten door:

- Samenwerking en arrangementen die er nu zijn met Busidee, bibliotheek, VVV, Meer Waard en culturele instellingen in de Hoeksche Waard verbeteren en uitbreiden.
- Het opzetten van nieuwe samenwerking en arrangementen met:
 - Zorginstellingen: speciaal bezoek aan het museum en/of tijdelijke uitleen van collectie ten behoeve van geheugentrainingen (reminiscentie) en dagactiviteiten.
 - Vervoersbedrijven en touroperators, ook buiten de Hoeksche Waard, bijvoorbeeld: Speedwell, Snelle Vliet, huifkarverhuur (De Hitsaert) of oldtimerverhuur.
- Meer samenwerking op het gebied van promotie, collectie en kennisuitwisseling met streekmusea rondom de Hoeksche Waard (Museum de Krimpenerhof in Krimpen aan den IJssel, Museum de Koperen Knop in Hardinxveld-Giessendam, Museum de Duinhuisjes in Oostvoorne, het Biesbosch MuseumEiland in Werkendam): uitwisseling van folders en website(links), uitwisseling of gezamenlijk opzetten van tentoonstelling, verschillen en overeenkomsten tussen de streken laten zien (via expositie, (web)publicatie of spel).

Collectie

Het verbeteren van het beheer van de collectie:

- Voor 2017 een betere depotruimte voor de grote objecten zoeken. Beter qua ruimte en qua toegankelijkheid. Deze vastleggen voor een langere termijn.
- In 2016 t/m 2019 het uitselcteren en afstoten van de collectie o.b.v. relevantie voor de Hoeksche Waard, fysieke toestand en volume/aantal.
- De klimaatomstandigheden in het Hof van Assendelft wat luchtvochtigheid en lichtinval betreft verbeteren.

Het toegankelijker en zichtbaarder maken van onze (deels opgeslagen) collectie:

- Een jaarlijkse grote thema-expositie realiseren aangevuld met kleine (kast)exposities en bijpassende publieksactiviteiten.
- Van elke deelcollectie minimaal 10 objecten (max. 5%) aanwijzen als 'rekwisiet', d.w.z. dat die objecten door bezoekers aangeraakt, gebruikt of bediend mogen worden.

- Minimaal 3000 objecten uit de eigen collectie tonen in de vaste expositie en in de jaarlijks wisselende exposities.
- De digitale catalogus van de streekbibliotheek, fotoarchief en documentatiecollectie/archief (in Adlib) gebruiksvriendelijk maken ten behoeve van zowel het publiek als de medewerkers van het museum.
- Digitalisering van de krantencollectie (deelname aan Metamorfose project Koninklijke Bibliotheek).
- De voorkamer van boerderij Oost-Leeuwenstein (nu alleen vergaderruimte) in 2016 ook voor publiek inrichten en openstellen.

Gebouwen:

De staat van onderhoud van de twee museum panden houden op het niveau dat met de restauraties is bereikt.

- Jaarlijks onderhoudsplan 't Hof van Assendelft vaststellen.
- Werkgroep tuinonderhoud en werkgroep gebouwenbeheer volgens dat onderhoudsplan laten werken en daarvoor budget geven.
- Nieuwe passende eigenaar voor watertoren vinden.

Publiek:

Per jaar gemiddeld 10.000 bezoekers c.q. gebruikers van het museum trekken en onze naamsbekendheid ook buiten de regio vergroten:

- Groepsbezoeken uitbouwen door koppeling met meer touroperators, vervoersbedrijven (ook over water) en tussenpersonen.
- Horeca mogelijkheden (koffiehoeken en terrassen) op peil houden en de inkomsten daarvan uitbreiden.
- Het blijven aanbieden van ca. 20 verschillende publieks- en kinderactiviteiten per jaar.
- Het versterken van de promotiegroep met stagiair promotie/toerisme gericht op het uitbreiden van onze naamsbekendheid buiten de HW.
- Het voor scholen laagdrempeliger maken om van ons educatie aanbod gebruik te maken door mogelijkheden te bieden voor 'lessen in de klas' (al of niet met rekwisieten uit de collectie).

De samenwerkingsverbanden zoals genoemd onder Algemeen zijn er ook op gericht om ons publiek en de naamsbekendheid buiten de regio te vergroten.

Bedrijfsvoering

Versterken en ondersteunen van de continuïteit en professionaliteit in onze vrijwilligersorganisatie door:

- Samenwerking met de Bibliotheek Hoeksche Waard, het Landbouwmuseum Tiengemeten en Rien Poortvlietmuseum voortzetten en uitbreiden op het vlak van promotie, collectiebeheer en/of vrijwilligersmanagement.

- De vrijwilligersorganisatie stabiel houden op ca. 150 vrijwilligers.
- Op projectbasis inzetten van één of enkele stagiairs (Kunst)geschiedenis of Reinward-academie ten behoeve van het collectiebeheer, de promotie, educatie op scholen en de ontwikkeling van exposities.
- De inzet van maatschappelijke stagiaires op kleine projecten om pieken in het werk op te vangen (bijvoorbeeld in de tuin) voor korte periodes van enkele weken.

Financiële stabiliteit houden door:

- Het opzetten van bedrijfsvrienden/zakelijke vriendenclub nu de economie meer aantrekt.
- Bestendigen van de gemeentelijke subsidies.
- Bestendigen en uitbouwen van de eigen inkomsten (ca. 35% van de totale begroting) uit groepsbezoeken gecombineerd met horeca.

7. Collectie

Omschrijving en waardering

Om een beeld te geven van de diversiteit en breedte van de collectie van Museum Hoeksche Waard, staan hieronder de zogenaamde deelcollecties genoemd:

- Ambachten: Objecten die gerelateerd zijn aan ambachten uit de Hoeksche Waard, waaronder de timmerman, sigarenmakerij, kruidenierswinkel Taselaar, veeverloeskundige/castreur, visserij, tuig- en schoenmakerij, schilder, wagenmakerij, en vlasserij.
- Beeldmateriaal: Hiertoe behoren twee- en driedimensionale werken zoals etsen, gravures, foto's, tekeningen, schilderijen, beeldhouwwerk (maquettes, standbeelden), modellen, kaarten en religieus beeldmateriaal.
- Bouwhistorie: Bouwfragmenten, deuren en ramen, betimmering en wandbespanning interieurs (bijvoorbeeld behangsels), decoratief snijwerk, ijzerwerk, glas-in-lood, haardstenen, tegels en gevelstenen.
- Drukken: oude drukken, handschriften en religieuze drukken (bijbels).
- Interieurinrichting: Waaronder meubelen, interieuraccessoires, verlichtingsmiddelen, huishoudelijke artikelen, serviesgoed, huishoudelijk gereedschap (bijvoorbeeld strijkijzers en wasgerei) en keukengerei.
- Genealogische collectie: uitgewerkte stambomen en catalogus van alle Hoeksche Waardse familienamen en doorverwijzing naar bronnen waar die namen in voorkomen.
- Landbouw uit de periode voor 1960: Gereedschappen gebruikt in de landbouwsector.
- Landbouw uit de periode 1920-1950: Gereedschappen gebruikt in de landbouwsector (langdurige bruikleen aan het Landbouwmuseum Tiengemetten).
- Polderbestuur: Polderglazen en aan het polderbestuur gerelateerde objecten.
- Speelgoed / recreatiemiddelen: Waaronder poppenhuizen- en inrichting, soldaatfiguurtjes, spelmaterialen, kaart-, bord- en balspellen.

- Numismatiek: Onder andere munten, penningen, plaquettes, onderscheidingen en insignes, stempels en keurmerken.
- Textiel: Hiertoe behoren onder andere merklappen, maaswerk, kanten kappen, dames-, heren- en kinderkleding, kledingaccessoires en sieraden.
- Vervoermiddelen: Zoals karren, kruiwagens, fietsen, kindercarretjes, koetsen en vaartuigen etc.
- Wapens en munitie: Onder andere zwaarden, geweren en pistolen.

Een aantal objecten en deelcollecties kunnen gewaardeerd worden als topstukken oftewel Musip 1 Categorie³: collectie polderbestuur, merklappen en kanten kappen, diverse objecten van het beeldmateriaal en uit de speelgoedcollectie, het negentiende-eeuwse tafereelbehang, de porseleinkast met inhoud van Hester van Schouwen, Tabaksdoos van Jacob van Schouwen en de boeien en het brandmerk van de Vrijheerlijkheid Goidschalxoord. Het overgrote deel van de collectie valt onder de Musip II en III categorie. Daaronder valt ook de landbouwcollectie die grotendeels in langdurig bruikleen is gegeven aan het Landbouw Museum Tiengemeten.

Verzamel- en afstotingsbeleid

Het museum hanteerde tot voor kort een passief verzamelbeleid. Dit houdt in dat er niet actief gezocht wordt naar aanvulling van de collectie, maar dat de objecten die worden aangeboden (schenkingen) wel serieus behandeld worden. Daarbij worden de volgende criteria aangehouden bij het aannemen van schenkingen:

- Voegt het object iets toe aan de collectie (zit het niet al in de collectie)?
- Valt het object binnen de geografische grens van de Hoeksche Waard
- Heeft het object betrekking op de thematische grenzen: het leven en werken in de Hoeksche Waard
- Voldoet de conditie van het voorwerp aan de kwalitatieve grenzen (niet besmet, zijn er restauratiekosten aan verbonden, kostbare opslag e.d.)
- Beschikt het object over een documentaire waarde (met name de voorwerpen betreffende een ambacht of een vak)?
- Houdt het object direct verband met 't Hof van Assendelft en bewoners, boerderij Oost-Leeuwenstein en bewoners, (landelijk opererende) bedrijven met hun oorsprong in de Hoeksche Waard?

Het museum zal vanaf 2016 actiever, maar heel selectief, gaan verzamelen. Om aansluiting te zoeken met de periode na 1950 en de jongere generaties bezoekers, zal het museum op zoek gaan naar objecten die te maken hebben met de grote bedrijven uit de Hoeksche Waard (o.a. Koni, Koen Visser/Masterfoods, Bosman Watermanagement).

Voorrang krijgt het uitselecteren en afstoten van de collectie. Doel van het afstoten is verbetering van de kwaliteit van de collectie en het creëren van mogelijkheden om actief verzamelbeleid beter af te stemmen op de missie en de doelstellingen van het museum. Objecten kunnen bijvoorbeeld geselecteerd worden om als rekvisiet te dienen (tenminste 10 objecten per deelcollectie), zodat bezoekers objecten ook werkelijk kunnen hanteren en

³ Musip I: van groot belang voor het museum, cq. 'topcollectie'. MusIP II: Object is van belang voor het realiseren van de missie en doelstelling(en) van het museum en wordt actief gebruikt en verzameld. MusIP III: Object behoort tot de steuncollectie van het museum en bevindt zich voornamelijk in het depot.

aanraken. Voor het selecteren en afstoten wordt de *Leidraad voor het Afstoten van Museale Objecten* (LAMO) gehanteerd, opgesteld door het Instituut Collectie Nederland.⁴ In 2015 is met het afstoten van collectie begonnen volgens een stappenplan. De uiteindelijke beslissing over het al of niet afstoten van een object wordt genomen door de directeur. Dit hele proces zal minimaal de gehele periode van dit beleidsplan in beslag nemen, gezien het grote aantal objecten.

Beheer en behoud

De collectie is deels te zien in de vaste en wisselende expositie. Daarnaast is de collectie opgeslagen in depots binnen en buiten het museum. Twee depots bevinden zich in het Hof van Assendelft. Hier is het klimaat vrijwel stabiel en worden de meest kwetsbare objecten bewaard. In de expositieruimtes van het Hof van Assendelft schommelt het klimaat (temperatuur en luchtvochtigheid) nog aanzienlijk. Hiervoor zal het museum mobiele ontvochtigers en zonwerende gordijnen inzetten om dat klimaat zo stabiel mogelijk te maken. Het klimaat in boerderij Oost-Leeuwenstein is stabiel.

De overige (twee) depots bevinden zich buiten het museum. Bij één daarvan is niet zeker of het na 2016 als depot voortgezet kan worden. Voor 2017 zal het museum op zoek moeten naar een betere depotruimte voor langere termijn voor de grote objecten in de collectie.

Documentatie en registratie

De collectie (ook alle nieuwe schenkingen en bruiklenen) wordt gedocumenteerd en geregistreerd in het programma Adlib. Na vele duizenden uren vrijwilligerswerk zal eind 2015 elk object met naam, foto, standplaats en objectnummer te vinden zijn in dit systeem. Een enorm project dat nooit af is. Intussen wordt namelijk ook gewerkt aan het toevoegen van uitgebreide beschrijvingen per object. Hiervoor is vaak specifieke kennis nodig die speciaal moet worden gezocht (publiek, deskundigen, oud-vaklieden etc.).

Het streekhistorisch en genealogisch archief kent een grote collectie documentatiemateriaal, streek gerelateerde boeken, uitgewerkte stambomen en kwartierstaten, kranten en foto's. Het zoeken naar iemands familiegeschiedenis en stamboom is met de verschillende digitale bestanden in het museum al vrij gemakkelijk gemaakt. De streekhistorische collectie van boeken, ansichtkaarten en foto's is via Adlib doorzoekbaar. Onderzocht wordt in hoeverre het raadplegen van die collecties nog laagdrempeliger kan worden voor de bezoeker cq. gebruiker van het museum. De kranten zullen in 2016-2017 digitaal raadpleegbaar worden gemaakt middels het project Metamorfose dat wordt uitgevoerd in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek. De kranten van het Hoeksche Waards Nieuwsblad (en haar voorgangers) zullen daarmee op internet op trefwoord te doorzoeken zijn voor iedereen.

Presentatie

De vaste opstelling in de boerderij en in het Hof is ingericht en ingedeeld volgens de acht historische personages die het verhaal van het museum dragen: de Boer en Boerin, de Arbeider, de Vakman, de Dorpsdokter, het Schoolkind, de Winkelierster en de Ambachtsvrouw. Het streven is om nog meer objecten uit de collectie, ook de documentaire collectie (minimaal 3000) aan die personages toe te voegen en in die vaste

⁴ De LAMO is een door het gehele museale veld erkende norm bij het selecteren en afstoten van objecten uit museale collecties. De LAMO geldt als een praktisch verlengstuk van de Ethische Code.⁹ Deze code is opgesteld door de International Council of Museums en is vertaald door de Nederlandse Museumvereniging.

opstelling te tonen, zodat meer collectie permanent zichtbaar en toegankelijk wordt. De voorkamer van boerderij Oost-Leeuwenstein zal voor dat doel in 2016 verder worden ingericht en opengesteld voor publiek.

Daarnaast tonen we onze collectie in jaarlijks wisselende exposities. De thema's voor de jaarlijkse wisselexposities zijn als volgt onder voorbehoud vastgesteld: Ambacht en moderne techniek (2016-2017), een Hoeksche Waardse kunstenaar (2016), Kunst en architectuur in de Hoeksche Waard (2017-2018), Hoeksche Waardse helden uit de sport, politiek, cultuur en literatuur (2018-2019).

Rondom deze thema-exposities en vier kleine (kast)exposities worden elk jaar minimaal twintig speciale activiteiten georganiseerd, zoals workshops, lezingen, themafietstochten en –wandelingen.

Jubileumjaar 2018

In 2018 bestaat het Museum Hoeksche Waard 50 jaar. Om dit te vieren worden extra activiteiten ontwikkeld die een werkgroep Jubileum i.o. zal voorbereiden. Er zullen fondsen en sponsors aangeschreven en aangespoord worden om dit 'kroonjaar' met ons te vieren.

8. Publiek

De doelgroepen waar het museum zich hoofdzakelijk op richt, zijn:

- Bewoners en oud-bewoners Hoeksche Waard:
 - Schoolklassen van lagere en middelbare scholen
 - 50 plussers, cultureel geïnteresseerd en/of met de streek verbonden voelend (grotendeels overlappend met de leden van de Vriendenkring)
 - Groepen/clubs/verenigingen van verschillende leeftijden en achtergrond, maar op zoek naar kant en klare culturele uitjes
 - Jonge gezinnen
 - Bewoners van zorginstellingen
- Fietsers en andere passanten:
 - Groepen/clubs/verenigingen die natuur en cultuur willen combineren in een dagje uit
 - Individueel; fietsers, wandelaars etc.
- Van buiten de Hoeksche Waard:
 - Buitenlandse toeristen (Duitsers en Engelsen met name), maar op termijn ook Chinezen en Japanners) die in Rotterdam of Dordrecht aankomen en het 'echte Hollandse platteland' willen zien.
 - Recreanten: Dagjesmensen, museumliefhebbers, geschiedenisliefhebbers
 - Stamboom 'onderzoekers'
- Toekomstige echtparen van binnen en buiten de Hoeksche Waard
- Bedrijven en instanties die op een bijzondere plek willen vergaderen of een personeelsuitje organiseren

9. Educatie

De educatiewerkgroep van het museum bestaat o.a. uit (oud-)onderwijzers uit zowel het lager- als voortgezet onderwijs. Zij hebben voor elke schoolklas van de basisschool een lesprogramma ontwikkeld en voor de middelbare school zijn programma's op maat gemaakt. Er is een nauwe samenwerking met CSG de Willem van Oranje in Oud-Beijerland. De plusklassen van deze school realiseren samen met de werkgroep educatie een project van begin tot eind. Zo is er al een QRcode-route gemaakt in het Hof van Assendelft en een film met interviews met Hoeksche Waarders die de oorlog nog hebben meegemaakt (onderdeel van de expositie over de Tweede Wereldoorlog in 2015). Daarnaast verzorgt de educatiegroep kinderfeestjes op afspraak en organiseren zij elke schoolvakantie weer nieuwe kinderactiviteiten. Deze activiteiten worden voortgezet en uitgebouwd in de komende jaren. Het lesgeven op school zou een nieuw educatief project kunnen worden, wat echter weer andere eisen stelt aan de vrijwilligers die het moeten uitvoeren. In 2016 wordt onderzocht hoe dit nieuwe onderdeel verder tot stand gebracht kan worden.

10. Marketingmix

In de marketingmix koppelen we de doelgroep aan het 'product' dat het museum gericht aanbiedt en we benoemen de promotiemix die daarbij gebruikt wordt. Daarbij kan de plaats waar het 'product' afgenomen wordt variëren: in het museum zelf, digitaal via de website of elders in de omgeving van het museum.

Publiek	Product	Plaats	Promotiemiddel
50 Plussers HW	Rondleidingen Koffiehoek Studiezaal Genealogische collectie Digitale catalogus Arrangementen Exposities Lezingen Workshops Wandelingen Fietstochten Reproducties van historische foto's Museumwinkel	Museum en in omgeving van museum (tochten)	Gratis publiciteit in lokale pers Website Evenementenagenda's Facebook, Twitter Mond-tot-mond reclame Open Monumentendag Campolife infokraam
Groepen/clubs	Rondleiding met koffie/thee en gebak Verhuur ruimte met catering Arrangementen (met vervoer) Museumwinkel	Museum	Gratis publiciteit in lokale pers Website Mond-tot-mond reclame Busidee markt en website
Schoolklassen	Lesprogramma's per schooljaar/ leeftijdsgroep Kijkwijzers Les op school Ambassadeurs-/ plusklas - programma	Museum Website Museum en op school	Website Directe mailing Cultuurhw.nl Gratis publ. lokaal Direct contact docent
Jonge gezinnen	Speurtochten		Toer langs de Boer

	Kinderspellen Kinderfeestjes 'rekwisieten'		Gratis publiciteit in lokale pers Facebook Website
Bewoners zorginstellingen	Rekwisieten/buiklenen Rondleiding met koffie/thee en gebak	In zorginstel- ling en in museum	Direct contact instellingen Gratis publ. lokale pers
Fietsers/passanten/ recreanten	Terras, koffiehoeck Tuinen Expositie Open rondleiding op laatste zaterdag Elektrische oplaadpaal	Museum	Borden/wegwijzers Vlaggen bij museum Folders/posters VVV (nieuwsbrief/ agenda) Streekmarkten (vb: Groei en bloeimarkt, Campolife)
Buitenlandse Toeristen	Rondleiding/tour en koffie/thee met gebak	Museum of gids op de bus	Via touroperators Website
Recreanten buiten de HW	Rondleiding (open) Terras, koffiehoeck Expositie Arrangementen (met vervoer) Wandelingen, tochten Workshops, lezingen	Museum en omgeving	Website Facebook VVV Rotterdampas Museumkaart Busidee markt, Campolife
Stamboom onderzoekers	Digitale catalogus Studiezaal Genealogische collectie Reproducties van historische foto's	Museum en website	Website Bulletin Vriendenkring
Toekomstige echtparen	Locatie trouwceremonie Locatie bruidsreportage (geen feesten/diners meer)	Museum - 't Hof van Assendelft	Website Gemeentelijke informatie
Bedrijven Als zakelijke vriend	Vergaderlocatie Rondleiding met koffie/thee Vergaderarrangement Gebruik ruimtes	Museum	Website Mond-tot-mond reclame Directe mailing Direct contact

	collectie Rondleidingen Reproducties van historische foto's		Mailing Speciale folder/flyer Website Facebook
--	--	--	---

Voor de algehele naamsbekendheid (niet gericht op een specifieke doelgroep) zetten we de volgende middelen in:

- website
- folder
- opening van een expositie
- wegwijzers/borden langs weg
- poster- en folderverspreiding
- logo en belettering op bestelauto. (Auto parkeren her en der)
- Social media (Twitter en Facebook)

11. Organisatie en huisvesting

Organisatie

De museumorganisatie bestaat uit een vijfkoppig bestuur, directeur (betaald) en ca. 150 onbezoldigde vrijwilligers. Het bestuur bestaat in september 2015 uit:

Drs. G.J. Buitendijk, voorzitter

Mr. L. Westerman, secretaris

R.E. Baan, penningmeester

Dr. A. Nobel

W.M. Spaan

Het bestuur is aangesteld en werkzaam conform de richtlijnen uit de Code Cultural Governance.

Verder wordt het bestuur geadviseerd door een Museale Advies Commissie (MAC) en Bouw Advies Commissie (BAC), bestaande uit personen die wonen of werken in de Hoeksche Waard en veel ervaring en expertise hebben in het resp. museale veld en in de bouw- of monumentenwereld.

De dagelijkse leiding is gedelegeerd aan de directeur, drs. Belle van den Berg. Zij stuurt de werkgroepen aan waarin de ca. 150 vrijwilligers actief zijn:

- Collectieregistratie- en documentatie (Adlib, fotografen, scanners)
- Collectiebeheer
- Textiel en sieraden
- Dialecten
- Tuinen
- Genealogie en streekhistorie
- Onderhoud en facilitair beheer
- Educatie (rondleidingen en scholen)
- Promotie
- Tentoonstellingen

- Receptie
- Horeca
- Evenementen
- Toezichthouders
- Secretariaat
- ICT
- Financiële administratie

Stages

Sommige projecten vragen zoveel tijd en specifieke kennis dat we daar stagiairs voor zullen inzetten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de collectieregistratie (studenten Reinward Academie), promotie (studenten Communicatie, CMV, UvA), educatie (CMV, Pabo) en tentoonstellingen (Reinward Academie). Voor korte pieken in het werk van het tuinonderhoud zouden (maatschappelijk) stagiair(e)s van het Wellant College een helpende hand kunnen bieden. In 2015 is reeds ervaring op gedaan met twee snuffelstages voor maatschappelijke stagiaires uit het middelbaar onderwijs en dat is goed bevallen.

Cursussen

Dankzij de Netwerkaanpak voor Vrijwilligers kunnen de vrijwilligers van het museum zich nog tot 2017 blijven ontwikkelen en bijscholen. Deze aanpak bestaat uit gratis cursussen op velerlei gebied, zowel binnen de Hoeksche Waard als elders in de provincie, georganiseerd door het Erfgoedhuis Zuid-Holland, en mede gefinancierd door Rabobank Het Haringvliet, het Mondriaanfonds en de J.E. Jurriaanse Stichting.⁵ De aftrap van de cursussenreeks in de Hoeksche Waard vond in het Museum Hoeksche Waard plaats.

Huisvesting

De boerderij Oost-Leeuwenstein en 't Hof van Assendelft zijn gerestaureerd, heringericht en recentelijk heropend. Hun bouwkundige staat is goed. 't Hof van Assendelft wordt onderhouden door de werkgroep Onderhoud en facilitair beheer. Daarbij worden zij direct ondersteund door de Bouw Advies Commissie (BAC). Het meerjaren onderhoudsplan dat deze commissie heeft opgesteld zal van 2016 t/m 2019 uitgevoerd worden.

De watertoren is in een slechte bouwkundige staat. Het museum kan vanwege de hoge kosten, de bestemming, de ligging, de kleine ruimte en het gebrek aan voorzieningen als waterleiding en riool, geen nieuwe functie geven aan dit gebouw. Het museum zoekt daarom een passende nieuwe eigenaar en wordt daarbij geadviseerd door de BAC.

De boerderij is tot 1 juni 2016 eigendom van woningcorporatie HW Wonen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft HW Wonen opgedragen de boerderij per die datum te verkopen. Op dit moment is nog onbekend wie de nieuwe eigenaar zal worden. HW Wonen houdt daarover nauw contact met het museum. De boerderij zal een museum blijven. Het museum zal ook bij een nieuwe eigenaar in de boerderij gehuisvest blijven.

⁵ Zie <http://zelfdoeninerfgoedengroen.nl/cursussen-voor-erfgoed-vrijwilligers>

12. Financiën; de meerjarenbegroting 2016-2019

Het museum streeft naar een stabiele exploitatie en begroting, waarbij de subsidie-inkomsten rond het niveau van 2015 blijven en de eigen inkomsten licht stijgen. Daarvoor is een stabiel aantal bezoekers cq. gebruikers per jaar nodig van 10.000 en blijft de rol van groepsbezoeken in combinatie met horeca en de rol van zakelijke vrienden belangrijk. Als het museum extra uitgaven voorziet voor bijvoorbeeld een grote thema- expositie zal een beroep gedaan worden op de Vriendenkring, fondsen én de zakelijke vrienden.

Nu de economie weer aantrekt willen we de oprichting van een Zakelijke Vriendenkring nieuw leven inblazen. Het streven is op jaarbasis 5000 euro aan donaties van bedrijven per jaar te ontvangen, voor meerdere jaren achter elkaar. Daarvoor zal de Zakelijke Vriendenwerkgroep in oprichting aan de slag gaan om één of enkele grote bedrijven uit de Hoeksche Waard, vergezeld van een aantal bedrijven uit het MKB, te benaderen.

In deze meerjarenbegroting (pag. 21) is geen rekening gehouden met de situatie rond het eigendom van boerderij Oost-Leeuwenstein en de bijbehorende onderhouds- of huurkosten, aangezien nog niet bekend is wie de eigenaar zal worden in 2016. Dit is een onzekere factor die nog invloed kan hebben op de meerjarenbegroting.

In de meerjarenbegroting is verder rekening gehouden met ons 50 jarig jubileum in 2018. In dit jaar zullen we extra activiteiten ontplooiën waarvoor we aanvullende fondsen zullen werven. Dit is terug te zien in de enigszins hogere kosten Expositie en Documentatie en hogere Overige Baten. We proberen de komende jaren de vaste kosten zo stabiel mogelijk te houden en vangen extra's op door fondsen aan te schrijven en rekenen tevens op de Zakelijke Vrienden.

Meerjarenraming VERLIES- & WINSTREKENING

Museum Hoeksche Waard	begroting 2016		begroting 2017		begroting 2018		begroting 2019	
BATEN								
Totaal Entreegelden		35.000,00		36.000,00		38.000,00		38.000,00
- Evenementen		7.000,00		7.500,00		8.000,00		8.500,00
Verkopen en overige inkomsten		20.000,00		22.000,00		24.000,00		26.000,00
Subsidies Gemeenten		142.000,00		144.500,00		147.000,00		149.500,00
Giften en legaten		6.000,00		6.000,00		6.000,00		6.000,00
Zakelijke vrienden		5.000,00		5.000,00		5.000,00		5.000,00
Overige Baten		8.000,00		8.000,00		13.000,00		10.000,00
TOTAAL BATEN		223.000,00		229.000,00		241.000,00		243.000,00
LASTEN								
- Kosten horeca en evenementen		12.000,00		13.000,00		14.000,00		15.000,00
Personeelskosten		44.000,00		46.000,00		48.000,00		50.000,00
Kosten vrijwilligers		18.000,00		19.000,00		20.000,00		21.000,00
Kosten Gebouwen en terreinen (incl. huurlasten)		104.000,00		106.500,00		109.000,00		111.500,00
Kosten Expositie en Documentatie		14.000,00		15.000,00		20.000,00		16.000,00
Totaal kosten Org. & Beheer		15.000,00		15.000,00		15.000,00		15.000,00
Kosten P.R.		10.000,00		9.000,00		10.000,00		10.000,00
Overige lasten		2.000,00		2.000,00		2.000,00		2.000,00
Afschrijvingen Inventarissen		4.000,00		3.500,00		3.000,00		2.500,00
TOTAAL LASTEN		223.000,00		229.000,00		241.000,00		243.000,00
Saldo Winst Verlies		0,00		0,00		0,00		0,00
Totaal generaal		223.000,00	223.000,00	229.000,00	229.000,00	241.000,00	241.000,00	243.000,00